

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Självständigt arbete i musikpedagogik
på grundnivå, 15 hp

Sångundervisningens varierande terminologi

– *en möjlighet eller ett hinder?*

Författare: Viktor Lundin

Handledare: Anna Linge

Examinator: Pia Bygdéus

Termin: HT18

Ämne: Musikpedagogik

Nivå: Grundläggande

Kurskod: 2MUÄ4E

Titel: Sångundervisningens varierande terminologi – en möjlighet eller ett hinder?

English title: The varied terminology of vocal education – a possibility or an obstacle?

Abstrakt

Syftet med undersökningen är att synliggöra hur sånglärare idag ser på sångens varierande terminologi i sångundervisningen. I det centrala innehållet i Lgy 11 för kurser som rör momentet sång behandlas aldrig vilka begrepp som sångläraren bör behandla i sångundervisningen. Med det sammantaget finns det även ett flertal olika sångskolor som använder sin egen metodik och terminologi som sånglärare ibland använder som undervisningsmaterial. För att undersöka hur sånglärare ställer sig till sångens terminologi har en kvalitativ semistrukturerad-intervjuundersökning genomförts genom intervjuer av sånglärare som är verksamma eller har varit inom ämnet sång på antingen högstadie-, gymnasie-, universitets- eller kulturskolenivå. Resultatet som kommit fram efter behandling av intervjuerna visar på ett resultat där sånglärarna är individuella sånglärare som i största syfte använder sig av en terminologi som eleven ska förstå för att utveckla eleven. Det visar även på ett resultat där sånglärarna är väl medvetna om en aktuell situation där det existerar en varierad terminologi inom ämnet sång. Undersökningen presenterar också en efterföljande diskussion baserat på resultatet, den tidigare forskningen och bakgrunden till undersökningen. En diskussion som både ser fördelar och nackdelar med sångens terminologi som det ser ut idag. Fördelar som lärarens möjlighet till att elevenpassa undervisningen för att se till elevens bästa möjliga utveckling. Nackdelar som avsaknad av konsensus inom yrket där ord och begrepp kan skapa förvirring mellan elev och lärare. Diskussionen avslutas med förslag på vidare forskning på området där det rekommenderas en utökad undersökning hur förslagsvis elever ser på denna existerande situation.

Nyckelord

pedagogik, sång, sångmetodik, sångundervisning, terminologi

Tack

Jag vill tacka alla sånglärare som har tagit sig tid till att bli intervjuade. Utan sånglärarna hade undersökningen varit omöjlig att genomföra. Vill också tacka min handledare Anna Linge som har stöttat mig i processen. Ett stort tack går också till Lia Lonnert som har gett mig de förberedande kunskaperna som har varit ovärderliga.

Innehåll

Abstrakt	1
Nyckelord	1
Tack	1
Innehåll	2
1. Inledning	4
1.1 Syfte och forskningsfrågor	4
2. Bakgrund och tidigare forskning	6
2.1 Terminologi	6
2.2 Olika skolor för undervisning i sång	6
2.2.1 <i>Estill Voice Training</i>	6
2.2.2 <i>Komplett sångteknik</i>	6
2.2.3 <i>Stora sångguiden</i>	7
2.2.4 <i>The Performers Voice</i>	7
2.3 Tidigare forskning	7
2.3.1 <i>Metaforer och bildspråk</i>	7
2.3.2 <i>Ordens syfte</i>	8
2.3.3 <i>Sånglärarens ansvar över sångarens utveckling</i>	9
2.3.4 <i>Sånglärarens påverkan på elevens språk</i>	9
2.3.5 <i>Ett gemensamt språkbruk</i>	10
2.3.6 <i>Enhetlighet inom terminologin</i>	10
2.4 Sammanfattning av bakgrund och tidigare forskning	11
3. Metod	12
3.1 Kvalitativ metod	12
3.2 Semistrukturerad intervju	12
3.3 Urval	13
3.4 De fem sånglärarna	14
3.5 Genomförande	15
3.6 Analys	16
3.7 Etiska överväganden	17
3.8 Metoddiskussion	18
4. Resultat	19
4.1 Sånglärarnas erfarenhet av skolor och begrepp	19
4.1.1 <i>Kontakten med olika skolor</i>	19
4.1.2 <i>Kontakten med annan terminologi</i>	19
4.1.3 <i>Obekanta och otydliga begrepp</i>	20
4.1.4 <i>Begrepp ifrån musklärovetbildningen</i>	21
4.1.5 <i>Upptäckten av nya begrepp i arbetet</i>	22
4.2 Terminologin för sånglärarna i dagsläget	23
4.2.1 <i>Stöd</i>	23

4.2.2	<i>En varierad terminologi</i>	24
4.2.3	<i>Problematik med terminologin</i>	25
4.2.4	<i>Begrepp utan otydligheter</i>	26
4.2.5	<i>Val av begrepp</i>	27
4.2.6	<i>Användandet av olika begrepp i olika genrer</i>	28
4.2.7	<i>Inverkan på sångpedagogik</i>	28
4.3	Förslag till förbättringar inom sångens terminologi	29
4.4	Sammanfattning av resultat	30
5.	Diskussion	31
5.1	Alternativa sångskolor	31
5.2	Den existerande varierade terminologin	31
5.3	Den individuella sångläraren	32
5.4	Den bakomliggande orsaken	32
5.5	Slutsats	33
5.6	Förslag till vidare forskning	34
6.	Referenser	35
	Bilagor	I
	Bilaga A: Mail till lärare	I
	Bilaga B: Intervjumall 1	II
	Bilaga C: Intervjumall 2	III

1. Inledning

I gymnasieplanen Lgy 11 (2011) för det estetiska ämnet Musik finns ett antal olika kurser som rör momentet sång: *Instrument eller sång 1*, *Instrument eller sång 2*, *Instrument eller sång 3*, *Ensemble med körsång*, *Körsång 1*, *Körsång 2*. I det centrala innehållet specificeras inte vilken typ av sångteknik eller terminologi som eleven ska lära sig genom att ta kurserna. Det gör att läraren själv kan välja den terminologi och teknik som läraren själv prefererar när läraren lär ut sång.

Under mina år som blivande musiklektör har jag mött många olika sånglärare och sångpedagoger som har lärt ut sång i någon form. Sånglärarna i fråga har i sångundervisningen använt en varierad terminologi i sin undervisning. Som tidigare sångelev har nya termer och begrepp introducerats som i många fall redan betytt något som jag tidigare behandlat fast i andra termer. Det har varit både positivt och negativt att få lära sig nya termer och begrepp och hoppas därför undersökningen kan skapa en bild av hur olika sånglärare ser på hur de arbetar med sångens terminologi. Undersökningen ska ge en fingervisning om hur det ser ut idag då ämnesområdet är i ständig utveckling. Genom att genomföra undersökningen har bidragit till att jag skapat mig en förståelse för hur sånglärare idag arbetar med begrepp när sånglärarna arbetar med eleverna. Vilket kommer till användning i min framtida roll som sånglärare.

Tidigare forskning av Hoch och Sandage (2017) och Zangger Borch (2008) antyder att det finns en önskan om en gemensam terminologi där begrepp ska kunna hjälpa eleven istället för att vilseleda eleven. Samtidigt som annan forskning av Åberg (2008) menar att det inte alltid går att lösa begreppsproblematiken med endast ett ord utan där språkliga bilder och metaforer krävs för att nå eleven. I exempelvis det centrala innehållet i styrdokumentet Lgy 11 finns inte några specifika riktlinjer gällande terminologi vid sångundervisning, vilket möjliggör för sånglärare att använda den terminologi som sånglärare finner effektivast.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med undersökningen är att synliggöra hur utbildade sånglärare med erfarenhet av sångutläring ser på sångens terminologi och begrepp inom området sångundervisning, hur terminologin påverkar sånglärarna i arbetet med eleverna och om det finns

möjligheter eller svårigheter med terminologin. Undersökningen vill även synliggöra varför sånglärare använder just de termer som de gör när de lär ut sång. De forskningsfrågor som formulerats är följande:

- *Hur ser sånglärare på att det finns varierande terminologi inom ämnet sång?*
- *Varför väljer sånglärare att använda just den terminologin de använder när de lär ut sång?*

2. Bakgrund och tidigare forskning

I kapitlet presenteras bakgrund och tidigare forskning som ligger till grund för undersökningen, med presentation av olika sångskolor. Kapitlet avslutas med en sammanfattning.

2.1 Terminologi

Enligt nationalencyklopedin beskrivs termen ”terminologi” som ”ett system av termer inom visst verksamhetsområde ofta om den totala uppsättningen termer inom området” (Nationalencyklopedin, 2018a) och ”dels en uppsättning facktermer som hör till ett visst fackområde, dels läran om hur begrepp och termer uppstår och utvecklas samt relationerna dem emellan (terminologilära)” (Nationalencyklopedin, 2018b).

2.2 Olika skolor för undervisning i sång

I detta avsnitt presenteras fyra skolor som är exempel på olika skolor som arbetar med att lära ut sång. Skolorna väljer att använda olika metoder och begrepp för sångundervisning. I undersökningen har fokus främst legat på hur de fyra skolorna ser på det som i närmast kan likna termen ”stöd” enligt de här läroböckerna.

2.2.1 Estill Voice Training

Estill (2005) beskriver i *Estill Voice Training Level One: Figures for Voice Control Workbook* det engelska ordet ”effort” vilket översätts till det svenska ordet ansträngning för det som närmast kan likna det svenska begreppet stöd. Ansträngning är spänningen i röstproduktionssystemet som innefattar bålen med dess luftflöde, struphuvudet med stämbanderna och de vokala uttryms strukturerna (s. 9).

2.2.2 Komplette sångteknik

I *Komplette sångteknik* beskriver Sadolin (2009) att stödet är att hålla tillbaka luften, att den som sjunger gör det genom att hålla diafragman sänkt. Att den som sjunger håller revben utvidgade, att den som sjunger drar in magen kring naveln och att den som sjunger spänner ryggmusklerna. Sångaren ska även försöka svanka ryggen i en kontinuerlig rörelse som om den som sjunger arbetar mot ett motstånd (s. 31).

2.2.3 Stora sångguiden

Stora sångguiden av Zangger Borch (2005) beskriver stödet som balans: att den som sjunger ska ha kontroll. För att andning ska fungera som stöd krävs det att den blir serverad med exakt rätt tryck till struphuvudet i förhållande till önskad ton. Vid för kraftig muskelaktivitet påverkar det negativt och kan inte betraktas som ett stöd. Samma sak om spänningen i struphuvudet blir stor på grund av för svag muskelaktivitet i andningsapparaten. Stödet ska agera som en hjälp och när andningen kontrolleras kan den vara ett stöd för struphuvudet. På så sätt blir stöd lika med kontrollerad andning. En annan tanke om stöd är att sångaren i stort sett vill använda lite av inandningsaktiviteterna även vid utandning. I gommen och svalget, precis som i bröstorg och diafragma kan det upplevas som ett stöd att bibehålla inandningsmusklerna aktiva under sång. Planen bör då vara att skapa ett balanserat lungtryck i förhållande till den ton du önskar åstadkomma. För att skapa en stark och hög ton kommer det krävas mer stöd än att skapa en svag ton på en bekväm tonhöjd (s. 34-35).

2.2.4 The Performers Voice

Benninger, Murry och Johns (2015) presenterar ytterligare ett sätt hur ljud skapas där röstproduktion involverar interaktionen av många fysiska system. Det inleds med det aerodynamiska trycket genererat av bröstet, bröstkorgen och buken. Muskler i struphuvudet kan sedan användas för att kontrollera bredden av stämbandsöppningen och spändheten i stämbanden som kombinerat med tryckingångar gör att stämbanden skapar rytmiska vibreringar. Resultatet blir då att en våg av förändringar i lufttrycket skickas till den övre röstapparaten, där den kan moduleras med hjälp av resonans och filter för att producera instrumentet känt som den mänskliga rösten (s. 51).

2.3 Tidigare forskning

2.3.1 Metaforer och bildspråk

Sånglärare använder sig ibland av metaforer och bildspråk för att komma åt ett sångtekniskt dilemma (Åberg, 2008). Åberg resonerar i sin avhandling huruvida det går att tala om hur eleven lär sig att spela. Att en misstro finns mot ordens förmåga när läraren ska överföra praktisk kunskap, speciellt då när musiker under sitt musicerande befinner sig i ett tillstånd som inte alltid är verbalt (s. 13). Åberg beskriver även hur musikhögskolelärare arbetar kring problemlösning genom att använda sig av metaforer och språkliga bilder istället för att gå rakt på. Att skickliga lärare arbetar mer på ett sätt

som beskriver hur något känns än det konkreta utförandet. Tack vare en framgångsrik metafor kan läraren förmedla något på ett sätt som kan vara svårare att uppnå med andra verktyg. Metaforer kan liknas med gåtor och skämt, att de måste vara träffande. Med det menas att en person som inte förstår metaforen finner metaforen oförståelig och absurd (s. 32-33). Därför menar Åberg att för att skapa en lyckad metafor kräver det att den andra personen har ett liknande associationsfält kring begreppen som läraren använder. Det kan medföra en viss risk att metaforen ej gör genomslag och blir obrukbar. Men om metaforen fungerar framgångsrikt skapar det en förståelse mellan lärare och elev och kan användas som en speciell form av precision som kan verka enkel (s. 33-34). Åberg anser att sånglärarna är den lärargrupp som använder bildspråk mest i sin undervisning, för att undervisning i sång urskiljer sig på det sättet att rösten är svår att direkt ta på både för läraren och för studenten (s. 34). När det gäller elevens klang är det något som läraren har bäst koll på menar Åberg (2008), hur sångare har en oförmåga att veta exakt klangen han eller hon sjunger med då det som sångaren hör genom skallben och bihålor skiljer sig ifrån det som publiken eller läraren hör. Det gör att sångaren får förlita sig mer på läraren i undervisningen jämfört med annan instrumentundervisning. Det leder i sin tur att många framgångsrika sånglärare utvecklar ”ett mycket virtuost och intuitivt sätt” att använda bildspråk med eleven (s. 34).

2.3.2 Ordens syfte

Under sånglektionerna skapas ett speciellt band mellan lärare och elev, speciellt under arbetet med elevens röst blir relationen mycket personlig (Åberg, 2008). Åberg förklarar att: ”Språket som används är intimt förbundet med en speciell undervisningssituation och en specifik konstellation av lärare och elev. [...] Utryckta ur sitt sammanhang framstår orden som banala eller svårbegripliga” (s. 37). I samtalet med eleven menar Åberg att det skapas ett språk utifrån relationen mellan just den läraren och den eleven. Där skapas en överenskommelse som avgör vilka ord som är möjliga att bruka och hur de används. Det är därför av yttersta vikt att läraren är införstådd med hur överenskommelsen verkligen ser ut och är kopplat till lärarens kunnande. Det handlar om att kunna förklara något som ska förstås av en viss person (s. 41). Åberg (2008) menar att språket som används i undervisningen inte ska vara ett resultat utan är istället ett hjälpmedel för att nå ett resultat. Att det är ett gynnsamt förhållande att orden studenten kommer fram till förändras, ordens uppgift är att sätta studentens inre i rörelse (s. 45).

2.3.3 Sånglärarens ansvar över sångarens utveckling

Alla sånglärare kan omöjligtvis använda exakt samma terminologi och röstteknik (Naseth, 2012). Röstpedagogen Naseth beskriver en situation där sångare som arbetat med olika sånglärare upptäcker att de olika sånglärarna använder sig av olika rösttekniker och terminologi. När sångarna väl upplever detta pedagogiska dilemma så undrar eleverna helt förståeligt ”vad är rätt”. Det enklaste svaret kan vara vad som fungerar bäst. Men detta flytande svar förklarar faktum att framväxande, oerfarna sångare kanske inte alltid förstår vad som fungerar bäst, i alla fall för dem och i den stunden, och kan resultera i en sämre utveckling av rösten (s. 39).

Reflektion och utvärdering av sin praktik är alltid något läraren bör göra (Nazeth, 2012). Naseth beskriver ett scenario där nuvarande verksamhet för vokalpedagogik har ett problem med att undervisa röstpedagoger för att konstruktivt styra eleverna mot bästa möjliga röst, vilket inte bara kräver en spridning av den bästa, aktuella informationen, utan även ärlig självakttagelse från varje praktiserande lärare. Sånglärare blir anförtrodda sångares mest heliga vara - deras personliga instrument och får därför ett stort ansvar för att rösten ska utvecklas positivt. Därför är sångutbildningen en för viktig sak för att lämnas åt slumpen, där sångare lär sig av läraren utan att ta hänsyn till vad läraren har lärt sig för att skapa sig en sanning. Sånglektionerna är en plats där sångare ska förbättra sitt musikinstrument så gott det bara går vilket kräver att lärare inte bara bemästrar kunskap om vokal fysiologi, psykologi och pedagogik. Utan även bemästrar att tydliggöra syftet och placerar elevens behov över allt annat. Därför är det alla sånglärarens ansvar att ständigt ifrågasätta och utvärda sina val i utläringen och söka efter den bästa förståelsen över rösten de kan och använda de bästa metoderna tillgängliga för att förmedla den kunskapen. En lärare som grundar sin pedagogik endast på vad läraren själv upplevt under sin egna sångutbildning kommer göra eleverna en otjänst (s. 49).

2.3.4 Sånglärarens påverkan på elevens språk

Vad eleven lär sig av läraren bär eleven med sig (Nix, 2013). Professorn Nix anser att människor tänker genom språket. Således kommer det musikaliska språket som sånglärare använder att påverka sina elever direkt både i tanke och handling. Om dessutom dagens elever väljer att bli framtida sånglärare eller körledare kommer det pedagogiska språket eleverna lärt sig påverka ytterligare generationer av sångare (s. 44). Nix (2013) menar att det är vid sin rätt att utforska vad som sägs i korrepetitioner,

sånglektioner och i master klasser. Därför att de pedagogiska valen av ord måste vara precisa och får inte vara vilseledande eller förvirrande (s. 44).

2.3.5 Ett gemensamt språkbruk

Hoch och Sandage (2017) är inne på hur viktigt det är med ett gemensamt språkbruk inom undervisning i sång: ”en överenskommelse om vokalterminologi är avgörande för en fortsatt sammanslagning av röstpedagogik och röstvetenskap. För närvarande finns överflödiga terminologier, i synnerhet bland följande grupper: klassiska sånglärare, teateröst och samtida kommersiell musik” (s. 647). När det pratas om högljuddhet och intensitet kan förvirring ske och Hoch och Sandage (2017) menar att sånglärare associerar högljuddhet med resonans, ljusare vokalval och även register. Hoch och Sandage menar att samtal bör föras om termen ljudnivå för att beskriva förändringar i decibel (s. 647). När det gäller termer vid hantering av andning så är det också varierat bland de som lär ut sång menar Hoch och Sandage. Exempelvis nämns stöd, att andas från diafragman av Hoch och Sandage (2017, s. 647). Dessa två forskare menar att stödet inte är utbredd erkänt bland många röstforskare, körledare och språkpatologer. Samma sak gäller uttrycket att andas från diafragman av samma anledningar. Istället bör termen andningskoordinering förespråkas som en mycket mer lämplig term (s. 648). Det finns för närvarande varierad terminologi inom exempelvis register anser Hoch och Sandage (2017), som menar att den nya terminologin som tillkommit på senare år har infört förvirring inom sångens termer. Författarna föreslår därför en återgång till den historiska användningen av bröst-, huvud- och mixklang, en tillbakagång till den italienska skolan. De menar att termerna går att använda i både klassiska och nyare sångskolor. Det ska i sin tur ta bort risken av förvirring när det gäller terminologin inom området register inom sång (s. 648).

2.3.6 Enhetlighet inom terminologin

Zangger Borch (2008), röstforskare och sångpedagog, beskriver hur populärmusikens sångpedagog blir mer som en problemlösare och en kortsiktig coach än en röstutvecklare. På så sätt måste sångpedagogen inneha god förmåga att på kort tid kartlägga elevens problem och ge eleven en lösning på problemen. Författaren väljer även i sitt förarbete till sin avhandling att använda den vanligaste terminologin inom röstregister: bröstregister och falsettregister. De två är väletablerade benämningar som accepteras inom de flesta röststyrkesgrupper (s. 31-32). Zangger Borch rekommenderar ett framtida forskningsområde där en liten grupp röstprofessionella personer med olika bakgrund och

specialiteter för fram en enhetlig röstterminologi som kan användas inom populärmusikgenrerna då terminologin inte är internationellt förankrad, vilket är eftersträvansvärt (s. 32). Zangger Borch (2008) vidareutvecklar:

Att röstfunktionen i populärmusiken beskrivs med ändamålsenliga och entydiga termer är angeläget. Inom sångpedagogiken brukar man använda terminologin från den klassiska sångtraditionen; avsaknaden av adekvata begrepp för företeelser som är specifika för de populärmusikaliska genrerna innebär emellertid en risk för att den pedagogiska processen hämmas. Termen ”huvudklang” förknippas normalt med stämbandsslutning i falsettregistret, medan falsettregister utan fullständig stämbandsslutning brukar användas i populärmusik. Bristen på adekvat terminologi kan alltså leda till sämre pedagogisk kommunikation. Samtidigt är det viktigt att vi inte använder nya termer för redan kända röstfunktioner enbart för att de ska användas i ett nytt sammanhang (s. 33).

2.4 Sammanfattning av bakgrund och tidigare forskning

I detta kapitel presenteras fyra olika sångskolor som lär ut sång på olika sätt. Dessa fyra skolor är bara en del av alla olika skolor som existerar idag och bland dessa skolor finns det klara skillnader skolorna emellan. Skillnaderna är val av termer för beskrivning av sångtekniker och sångstilar som sker till olika grader. Det betyder att sångskolor idag har en möjlighet att bruka den terminologi som skolan själv anammat, det vill säga författarens terminologi och metoder, vilket skapar både fördelar och nackdelar för både eleven och läraren under sångundervisningen. När det gäller tidigare forskning pekar forskningen åt olika håll där vissa forskare anser att bildspråk och metaforer är rätt väg att gå. Då verktyg som bildspråk och metaforer är användbara med just rösten då rösten är svår att ta på. Samtidigt som andra forskare anser att bristen på korrekt terminologi kan leda till problem i kommunikationen mellan lärare och elev. Bristen på korrekt terminologi kan leda till missförståelse som inte gynnar elevens utveckling. Därför menar vissa forskare att det borde ske ny och fortsatt forskning på området användandet av enhetlig terminologi inom sångundervisning.

3. Metod

3.1 Kvalitativ metod

Göran Ahrne och Peter Svensson (2015) beskriver (s. 8–9) den kvalitativa metoden. Där beskrivs en metod för undersökning som går mer på djupet i datainsamling än en kvantitativ där den som forskar skrapar mer på ytan inom ett undersökningsområde. Att göra en kvalitativ undersökning möjliggör för forskaren att fråga människor hur och varför de gör på ett visst sätt vilket är ett ypperligt sätt för forskaren att komma in på djupet i en forskningsfråga (Ahrne & Svensson, 2015, s. 8).

Den metod som valts för denna studie är en kvalitativ metod i form av intervjuer. ”Intervjuer är på många sätt ett oslagbart verktyg. På kort tid kan forskaren få höra flera personers reflektioner kring ett samhällsfenomen ur deras synvinkel” (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015, s. 53). Intervjun valdes därför som metod för att samla in data för undersökningen, för att få sånglärares reflektioner kring terminologi och begrepp inom sångundervisning.

Insamling av data kan liknas vid metaforen av att plocka blommor som forskaren tar hem till sitt skrivbord där blommorna organiseras och sorteras. Efter organisering och sortering bearbetar forskaren blommorna som sedan förmedlas till läsaren, utmaningen för forskaren blir då att välja de blommor som är relevanta för sin blomsterbutik med köpare som kan jämföras med en undersökning med läsare (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015, s. 19).

3.2 Semistrukturerad intervju

Metoden i föreliggande studie kan mer precist beskrivas som en kvalitativ semistrukturerad intervjuserie. Fem stycken sånglärare intervjuades en gång var. En kvalitativ metod valdes för att den skapar en mer djupgående bild av en lärandesituation där den som intervjuas fick en möjlighet att utveckla sina svar beroende på frågeställningen som gavs. En semistrukturerad intervju valdes och byggdes på väl utvalda frågor kombinerat med intervjuarens spontana följdfrågor vilket skapade en möjlighet för intervjun att få fram intressanta frågeställningar vad gör gällande

undersökningen. Följdfrågorna användes på ett naturligt sätt så att intervjun öppnades upp mer som ett samtal än ett förhör vilket kunde försvåra datainsamlingen.

Ahrne och Eriksson-Zetterquist (2015) beskriver hur vanligt det är med intervjuformen som forskningsmetod när det gäller forskare som arbetar med kvalitativa metoder för att samla in data (s. 34–35). Intervjumetoden ter sig extra lämplig då undersökningen ska göras på en djupare nivå genom att beskriva något mer utförligt. Ahrne och Eriksson-Zetterquist (2015) beskriver den semistrukturerade intervjun som en lösare form av intervju, där intervjuaren inte är lika låst till den struktur som intervjuaren är vid en strukturerad intervju (s. 37–38). Semistrukturerad intervju fann sig lämplig för denna undersökning då intervjusituationen kunde komma in på andra samtalsområden än planerat, vilket kunde gynna mångfalden av datainsamling.

3.3 Urval

Sånglärarna som intervjuades arbetar eller har arbetat på antingen kulturskola-, högstadien-, gymnasie-, universitetsnivå då sångens terminologi ter sig vanligare i äldre åldrar jämfört med yngre åldrar där t ex pojkar inte gått igenom målbrottet. För att lyckas att göra en kvalitativ undersökning rekommenderar Ahrne och Eriksson-Zetterquist (2015) att göra sex till åtta intervjuer, vilket ökar säkerheten att få fram ett material som är relativt oberoende av enskilda personers väldigt personliga uppfattningar om till exempel förhållanden på en arbetsplats till exempel (s. 42).

Ahrne och Eriksson-Zetterquist (2015) menar att forskningsfrågan som har valts är helt avgörande för vilken grupp eller vilka grupper av människor som den som forskar avser att intervjua (s 39.) Urvalet blev därför sånglärare som antingen arbetar eller har arbetat med sångundervisning. Nästa steg var att välja ut vilka sånglärare som skulle intervjuas. Ahrne och Eriksson-Zetterquist (2015) rekommenderar tillgängligheten på listor på möjliga intervjupersoner där forskaren sedan kan göra ett tvåstegsurval. Där forskaren först väljer ett undersökningsområde som forskaren vill forska om och nästa steg nummer två där forskaren väljer ut på individnivå vilka som ska intervjuas (s. 40). Ett tvåstegsurval gjordes i undersökningen då tack vare internet forskaren enkelt först kunde rikta in sig på lärare i ämnet sång. Sedan välja mellan olika lärare så länge dessa hade sång som utlärningsämne, för att sedan skicka en mailförfrågan om intervju. Därefter konstruerades en standardiserad intervjufråganmall som skickades ut till 9 personer som passade in

3.5 Genomförande

Enligt Ahrne och Eriksson-Zetterquist (2015) är det för forskaren en fördel om forskaren fått tillstånd att göra en intervju på en arbetsplats, detta brukar underlätta chansen till att få personer att ställa upp på att göra en intervju (s. 43). Därför gjordes fem intervjuer i slumpvald ordning efter överenskomna intervjutider mellan den 31:a oktober och 20:e november hösten 2018. Samtliga intervjuer genomfördes med varje sånglärare på deras arbetsplats eller på annan plats i ett rum med stängda dörrar, där endast sångläraren och intervjuaren befann sig, för att undvika störande moment. Sånglärarna fick veta intervjuens tema i förväg, inte vilka specifika frågor som skulle ställas under intervjun. Enligt Ahrne och Eriksson-Zetterquist (2015) kan forskaren spela in intervjun så länge forskaren har fått den intervjuades medgivande. Ahrne och Eriksson-Zetterquist beskriver även hur en forskare som ska göra ett fåtal intervjuer enkelt kan använda mobiltelefonens inspelningsfunktion vid en intervju (s. 50). Därför blev samtliga intervjuer inspelade på en telefon med en inspelnings-app för att inte någon data i intervjun skulle gå förlorat, alla sånglärare blev informerade om detta innan intervjun genomfördes. Som intervjuare kunde det ibland tillkomma följdfrågor beroende på vad musklärarna svarade på just de standardfrågor som ställdes. Vid varje fråga fick varje sånglärare tid och möjlighet att svara utvecklande på varje fråga, där intervjuaren strävade efter att agera så objektivt som möjligt genom att efterfråga utvecklande svar på frågeställningarna.

Intervju 1 och intervju 2 gjordes med intervjumall 1 (se Bilaga B) för att sedan i efterhand kompletteras med en kompletterande frågemall (se Bilaga D) som skulle likställa intervju 3, 4 och 5. Intervju 3, 4 och 5 genomfördes med intervjumall 2 (se Bilaga C) och ska ses som en kompletterande utökning av intervjumall 1 (Bilaga B). Detta hade att göra med handledarbyte under tiden för arbetet med föreliggande studie, frågemallen omarbetades efter två intervjuer där frågemallen utvecklades med fler frågor för att öppna upp för fler utvecklande svar. Det gjorde att forskaren också samlade in kompletterande data via mail i efterhand, på de frågor som tillkommit på den nya frågemallen, till sånglärare 1 och 2. Det fick en påverkan på resultatet, endast en av de två sånglärarna 1 och 2 som erbjöds att svara på kompletteringsfrågor via mail (se Bilaga D) svarade på mailet. Undersökningen har därför en avsaknad av svar på vissa frågor från en av sånglärarna.

3.6 Analys

Inspelningen av varje intervju skapade en tydlig dialog mellan den som intervjuar och sångläraren vilket underlättade analysen av samtliga intervjuer. Det som analyserats i efterhand är främst hur läraren ställer sig till de olika frågorna och vad läraren svarade vid intervjun. När intervjuerna är genomförda beskriver Ahrne och Eriksson-Zetterquist (2015) nästa steg i processen som är transkribering (s. 51). Den bör göras så snart efter genomförd intervju som möjligt då det som precis skett i intervjun finns färskt i minnet (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015, s. 63). Detta kan göras på olika sätt men i föreliggande studie skedde en grundlig transkribering genom lyssning och antecknande i Microsoft Word samma dag som intervjun gjordes. Transkriberingen genomfördes i ett isolerat rum för att minimera störmoment som kunde påverka resultatet. Ingenting antecknades under intervjun utan den data som spelades in på telefonen och transkriberades är den data som ligger till grund för analys.

Därefter har materialet sorterats, reducerats och argumenterats i strävan efter att synliggöra samband och skiljaktigheter mellan de fem olika intervjuerna. Detta enligt Jens Rennstam och David Wästerfors (2015) analysmetod där de beskriver ett utmärkt arbetssätt som ter sig extra lämpligt vid analysering av kvalitativt material som ska genomföras efter det empiriska materialet är insamlat:

- Att sortera innebär att skapa sig en överblick över all data som insamlats under intervjuerna.
- Att reducera handlar om att välja och välja bort det som inte är relevant för undersökningen.
- Att argumentera innebär att objektivt utan att skapa egna tolkningar framlägga den fakta som kommit av undersökningen (s. 220–236).

Sorteringen genomfördes med hjälp av att färgkoda de olika diskussionsområdena, för att sortera och bättre kunna skapa sig en översikt över datainsamlingen. Reduceringen genomfördes efter sorteringen var färdig, där den data som inkommit som var irrelevant för undersökningen togs bort för att tydligare kunna se samband och skiljaktigheter i de olika frågeställningarna. Argumentationen genomfördes avslutningsvis där transkriptionsresultatet tolkades på ett mer läsförståeligt sätt istället för det talspråk som framträdde under intervjun. Detta gör att de saker som resulterades i transkriptionen av

intervjun, sätts i samband och presenteras i resultatkapitel och fortsatt analys i diskussionskapitlet.

3.7 Etiska överväganden

Datainsamlingen genomfördes så neutralt som möjligt där sånglärarna kunde formulera sina åsikter i trygghet utan att identiteten röjs i efterhand. Med det menas att de sånglärare som deltog i denna undersökning kunde känna sig trygga att formulera information utan att sedan bli negativt utsatta genom deltagande i en undersökning. ”En god relation mellan de intervjuade och intervjuaren är, som i all kvalitativ intervjuforskning central” (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015, s. 61). Detta var extra viktigt för att undersökningen skulle kunna genomföras, att den som blir intervjuad har varit trygg i situationen i att avlägga personlig information utan risk för att drabbas negativt. I undersökningen har samtliga sånglärare förblivit anonyma, för att skydda den personliga integriteten, detta för att sånglärarna har kunnat berätta och utveckla tankar om ämnen som kan vara känsliga. Sånglärarnas namn, ålder och kön är oidentifierbara för att skapa sekretess för de som deltog i undersökningen. De fem sånglärarna är därför benämnda med fiktiva könsneutrala namn: Love, Sam, Chris, Toni och Charlie.

Undersökningen tar hänsyn till de fyra huvudkraven (informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet) med dess åtta regler som ställts upp av Vetenskapsrådet (2002).

Det första är informationskravet, vilket kräver att ”forskaren skall informera de av forskningen berörda om den aktuella forskningsuppgiftens syfte” (s. 7). Samtliga sånglärare har blivit informerade om syftet för undersökningen innan de avlagt information.

Det andra är samtyckeskravet, vilket kräver att ”deltagare i en undersökning har rätt att själva bestämma över sin medverkan” (s. 9). Samtliga sånglärare har frivilligt ställt upp på intervjun och har haft en möjlighet under hela processens gång ha en möjlighet att hoppa av ifall så önskats.

Det tredje är konfidentialitetskravet, vilket kräver att ”uppgifter om alla i en undersökningen ingående personer skall ges största möjliga konfidentialitet och

personuppgifterna skall förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan ta den av dem” (s. 12). Samtliga sånglärares identiteter har varit hemlighållna under hela processen. Allt insamlat material har förvarats på ett ställe som endast forskaren har haft tillgång till. Allt material som kan röja sånglärares identitet ska efter publicering av text raderas.

Det fjärde är nyttjandekravet, vilket kräver att ”uppgifter insamlade om enskilda personer får endast användas för forskningsändamål” (s.14). Samtliga uppgifter som insamlats under processen har endast använts för undersökningens syfte.

3.8 Metoddiskussion

Valet av att göra semistrukturerade intervjuer resulterade i ett varierat resultat. Genom att anpassa intervjuerna efter samtalets riktning har strävan efter olika synpunkter om begrepp och terminologi möjliggjorts. På detta sätt möjliggjordes intervjusituationen trygg för sånglärares att formulera sina intervjusvar. En sjätte intervju hade varit givande för datainsamlingen men på grund av tidsbrist var det något som fick utebli. Författaren finner datamaterialet om 1 timme och 26 minuter som tillräckligt intervjumaterial. Undersökningen kunde även redovisat kön och ålder, men detta är något som ej varit i fokus, vilket innebär att genus eller ålder är inga aspekter som har behandlats i undersökningen. Huvudsyftet har därför varit att prata om termer och terminologi i sångundervisning.

4. Resultat

Detta resultatkapitel redovisar och presenterar analys av intervjuerna med sånglärarna Love, Sam, Chris, Toni och Charlie. Intervjuaren förkortas i kapitlet med bokstaven I. Resultatet presenteras med utgångspunkt i sånglärnas erfarenhet av skolor och begrepp, terminologin för sånglärarna i dagsläget samt förslag till förbättringar inom sångens terminologi.

4.1 Sånglärnas erfarenhet av skolor och begrepp

4.1.1 Kontakten med olika skolor

När det gäller huruvida sånglärarna kommit i kontakt med olika skolor för sångundervisning är resultatet varierat där vissa sånglärare gått utbildningar och där vissa enbart har hört talas om sådana.

Love har hört talas om olika skolor och olika tekniker men har aldrig bekänt skola själv. Detta finner Love inte heller som jätteviktigt utan menar mer att det handlar om ”att sjunga”. Sam har gått utbildning i Estill och känner till Komplette sångteknik, men har inte gått utbildningen själv. Chris har gått utbildning i Komplette sångteknik, annars är det mest klassisk sångpedagogik som har behandlats. Toni har endast hört talas om Estill men det är ingenting som Toni har behandlat. Charlie har behandlat den klassiska skolan som biämne på musikhögskolan där Charlie tagit med sig många bra verktyg ifrån. Charlie nämner ”sångteknikskolan som inte har nåt namn, den som alla pratar om som har någon slags grund i samma värdering som Bel canto. Jag väljer att benämna den vid ordet traditionell sångteknik. Det är väl det jag har mött mest.” Med det menar Charlie traditionell sångteknik med ett klassiskt sätt att använda röst anatomin som använts i alla genrer genom åren. Charlie nämner Speechlevel singing, Komplette sångteknik, Estill och Daniel Zangger Borchs skola som Charlie också kommit i kontakt med till olika grader.

4.1.2 Kontakten med annan terminologi

När det gäller huruvida sånglärarna kommit i kontakt med någon som använder andra begrepp är sånglärarna nästintill eniga.

Love menar att språket är otroligt individuellt för sånglärare, hur det används och att man som lärare försöker hitta ett gemensamt språk som blir förståeligt. Love tror att varje

lärare har sin egna terminologi som läraren utvecklar under tiden som lärare. Att läraren hittar metoder som fungerar som läraren sedan bygger vidare på. Sam har kommit i kontakt med Estillbegrepp som var nya för Sam i arbete med en musikal. Fysiologiska begrepp på latin som har med röstens instrumentfysik är begrepp som Sam inte har lärt sig ordentligt och som ibland kan kännas främmande för Sam. När Sam själv var elev upplevde Sam att "världen var lite mindre, då rörde jag mig mest med dem som var med samma lärare som mig och pratade mest om sång med dem. [...] den verkade nog mer hanterbar på den tiden än i verkligheten." Chris gick kursen Kompletta sångteknik där de pratade mycket om olika sorters röstklanger som till exempel metallisk klang som senare har kommit till användning i Chris undervisning. Toni kom i kontakt med begreppet twang för cirka 5 år sedan, detta var nytt för Toni. Toni fick sedan begreppet förklarat för sig och sålänge Toni använder rätt teknik så behöver inte Toni använda begreppet twang. Toni tillägger att "för det mesta så har man ganska bra koll på det som sägs." Huruvida Charlie har kommit i kontakt med annan terminologi så svarar Charlie med det ett kort och koncist svar: "Varenda dag."

4.1.3 Obekanta och otydliga begrepp

När det gäller obekanta och otydliga termer och begrepp sånglärarna kommit i kontakt med under deras tidigare utbildning eller med eleverna så beskriver de situationen olika.

Love menar att de sker varje dag för att sångteknik och sånglära är ett blomsterspråk som kräver att kemin mellan lärare och elev fungerar. Love tar upp att finns olika skolor som har olika namn på samma sak. Då gäller det att veta vad som är vad tycker Love. Love har därför hört massvis av konstiga saker som Love sedan skapat sig en förståelse för. Love menar att sång som ämne är väldigt speciellt på det sättet att man som sånglärare bygger på utifrån sina egna vokala erfarenheter och känslor, därför fungerar kanske inte ett ord på alla människor utan läraren måste ha ett skafferi av uttryck. Love avslutar med "Så ja, jag har råkat ut för saker som jag inte har förstått till en början men som jag så småningom har förstått."

Sam nämner begreppet stöd som kan vara många olika saker, att eleven kanske inte tänker samma sak om Sam i en utlärningsituation nämner stöd för eleven. Det gäller även klanger menar Sam och menar att läraren behöver vara specifik. När det gäller otydliga begrepp nämner Sam twang och belting som obekanta begrepp när Sam började

undervisa. Sam har klassisk utbildning och kunde skaffat sig bättre koll under sin utbildning men upplevde att tiden inte räckte till när Sam skulle skaffa sig spetskompetens inom det klassiska. Sam nämner även curbing och growl som begrepp som varit otydliga till en början.

Chris fick ”se ut som en fågelholk” presenterat för sig som var väldigt svårt att tänka sig vad det innebar. Genom att öppna upp, slappna av, fritt flöde och ändå ha lång hals då skulle den som sjunger tydligen likna en fågelholk säger Chris, som tillslut förstod vad läraren menade. När det gäller otydliga begrepp upplever Chris att ha hört det mesta, att det kan definieras olika fast det har samma mening.

Toni har fått begrepp som egalisering förklarad för sig av kollegor. Toni menar att man som lärare måste våga fråga om det dyker upp något nytt begrepp. Det hände mer i början i arbetslivet och nu när Toni fått mer erfarenhet händer det inte lika ofta. Toni nämnde också både twang och growl som exempel på obekanta termer som Toni kommit i kontakt med.

Charlie tycker att alla begrepp nog är otydliga och lägger tyngd på att det är därför det är så viktigt att förklara vad begreppet innebär. Charlie tillägger att allt är nytt första gången, Charlie hade bara traditionell sångteknik med sig från musikhögskolan och har därför stött på olika tekniska begrepp från teater och teaterhögskola som använder andra begrepp som inte Charlie har använt efter det. Intervjuaren ställer sedan en följdfråga:

I: ”Stöter du på nya begrepp fortfarande? Eller kommer man någon gång till att: Nu så, nu har jag hört det mesta?”

Charlie: ”(Skratt) man kommer dit faktiskt. För när jag säger såhär, när jag sa såhär aa varje dag. Då menade jag att jag hör begreppsförvirringen varje dag. Men jag hör nog inte nya ord längre nej. Sista gången jag hörde ett nytt ord det var när Kompletta sångteknik bytte från belting till edge. Det var nog sista gången.”

4.1.4 Begrepp ifrån muskläroarutbildningen

När det gäller huruvida sånglärarna upplever om de begrepp de lärt sig under utbildningen räcker för att kunna undervisa anser de att själva läroarutbildningen inte ger den begreppsbredd de önskar.

Sam gick klassisk inriktning på musikhögskolan och anser att begreppen därifrån inte räcker för att undervisa eleverna, att Sam har behövt bredda sin kompetens, förstå och behärska nya begrepp och vad de innebär i praktiken. Sam lägger till att det inte är någon kritik mot sin utbildning, utan utbildningen uppmuntrade Sam att skaffa sig genbredd, men Sam valde att hellre skaffa sig spetskompetens inom den klassiska inriktningen. Sam menar att begrepp som till exempel balans i kroppen, flöde, förankring, textning är exempel som Sam tagit med sig från utbildning och som används.

Chris tycker att det som Chris lärde sig när Chris tog sånglektioner är det som fastnat bäst. Att Chris har tagit till sig kunskap av de bästa sånglärarna Chris själv har haft, men att mycket kommer från utbildningen också menar Chris. Chris menar att det svårt att exakt veta var Chris lärt sig något ifrån. Chris menar att begrepp som stöd, klang, klangfärg, avslut och fraseringar är exempel på begrepp som Chris tagit med från sin utbildning där Chris i efterhand lärt sig nya begrepp ifrån Komplette sångteknik. Därifrån främst klangfärger.

Toni anser att begreppen som studenten lär sig under lärarutbildningen inte räcker. Men med tillägget av begrepp ifrån utbildning som elev på kulturskola kombinerat med arbetslivserfarenhet så fungerar det. Toni kommer inte på några sångbegrepp ifrån utbildningen utan minns främst de musikteoretiska begreppen som bemästrades under sin utbildningstid.

Charlie nämner muskulatur och anatomi som kunskap Charlie tagit med sig från sin utbildning som Charlie har lärt sig jättebra och följt med sedan utbildningen. Det menar Charlie har varit jättenyttigt att ha med sig. Charlie lägger till att sångläraren måste få sig en erfarenhet för att verkligen bli nöjd med den undervisningen sångläraren bedriver. Att den nyexaminerade sångläraren inte bör förvänta sig att bemästra allting inom sångundervisningen och att sångläraren i början inte alltid vet exakt vad sångläraren gör.

4.1.5 Upptäckten av nya begrepp i arbetet

Sam menar att begrepp som till exempel twang, belting och overdrive är begrepp som introducerats för Sam först när Sam börjat arbeta som lärare. Chris tar upp metaforer som exempel som har utvecklats under tiden som lärare. Där Chris beskriver hur mycket som handlar mer om att visa än att säga med ord. Toni har inte funnit några nya begrepp under

tiden Toni har arbetat som lärare men har funnit nya metoder för arbete med stämsång. Charlie har genom att antingen fortbilda sig, gått någon utbildning, fått det berättat för sig eller läst i någon ny bok på så sätt lärt sig nya begrepp. Charlie har även lärt sig tack vare eleverna som Charlie menar kan lära en massor om till exempel olika ”screams” inom metal.

4.2 Terminologin för sånglärarna i dagsläget

4.2.1 Stöd

När det gäller sånglärarnas syn på termen stöd så kommer det fram olika resoneringar av sånglärarna.

Love anser att det är ett farligt ord, för stöd kan antas vara någonting som är statiskt. Stöd är inte statiskt, stöd är någonting som pågår hela tiden, att det är kroppsarbete, förankring i kroppen. Love menar om till exempel eleven endast sjunger med huvudet utan att kroppen är med, att andningen är uppe i bröstkorgen då har eleven tappat förankringen, det innebär tappat stöd. Love lägger till att stöd är för många olika människor olika saker. Stöd för Love är en kontinuerlig pågående rörelse.

Sam upplever att stöd är en av de mest använda termerna och Sam tror att den termen är den term där det råder störst olika uppfattningar om inom sångvärlden. Den termen anser Sam bör pratas om så ofta som det går. Stöd för Sam är mycket balans och ett elastiskt arbete, stöd är inte bara muskulärt utan en form av viktning och öppenhet. Stödet sitter inte någonstans och kan vara många olika saker menar Sam och vill likna stödet närmast vid ordet balans.

Chris liknar stödet vid när någon spelar tvärflöjt om att använda hela sitt stöd. Chris nämner magstöd men att det även är så mycket mer som botten i sin sång. Chris vill undvika att bara prata om muskulatur när det gäller stöd, att det blir väldigt abstrakt för elever som till och med har svårt att förstå det även på gymnasiet.

Stöd för Toni är kroppen, att det är mycket magen, hela mellangärdet. När Toni pratar stöd med eleverna fokuseras det på magen och andningen utan att nämna flankerna och sidorna innan magen och andningen bemästras. Där anser Toni att olika personer i branchen resonerar lite olika. Toni menar även att eleverna bör ha koll på att de ”ska dra

in magen i samband med att dom sjunger”. Magen brukar det fokuseras på så länge inte eleverna går på gymnasiet, då menar Toni att det finns möjlighet att fördjupa sig i begreppet ytterligare.

Charlie menar att stödet är det muskelarbete som sköter in- och utandningen på ett sådant sätt så att den som sjunger blir nöjd med den tonen den som sjunger levererar.

4.2.2 En varierad terminologi

Hur lärarna ser på den varierande terminologin så är det olika svar från de olika sånglärarna.

Love tror att den varierande terminologin är nödvändig för att syftet med att vara sånglärare är att göra eleven självständig, att eleven får verktyg som kan hjälpa eleven när saker inte fungerar. Love menar att om eleven lyckas lösa sina problem själv så behöver inte eleven någon sånglärare, därför menar Love att den varierande terminologin är livsviktig. Love utvecklar att varje elev är unik och behöver begrepp som just den eleven förstår och då behövs en begreppsförståelse mellan elev och lärare. Enligt Love går det att förklara saker med latinska ord men det blir inte bra det heller.

Sam önskar att det hade funnits ett större konsensus angående termer i sångvärlden och önskar mer forskning på området. Sam menar att det varit jätteskönt ifall sånglärare hade haft mer samma uppfattning om vad saker är när de pratar för att skapa större förståelse. Samtidigt problematiserar Sam i vilken omfattning ordsättningen på ljud bör ske. Att vissa skolor kommer på nya ord samtidigt som andra skolor vill att det ska sättas ord på ljud. Sam menar att det kanske finns forskning som Sam inte hittat och tagit del av vilket Sam önskar att det funnits mer tid till både under utbildningen och i yrket för att kunna skaffa sig en bättre uppfattning. Sam anser att alla olika skolor blir lite som religioner att antingen tror läraren på den ena eller den andra till olika grader. Sam avslutar ”Jag vet inte någon som har gått alla utbildningar som finns och sedan jämfört vilken är den mest effektiva, det hade varit mer vetenskapligt.”

Chris menar att den varierande terminologin inte spelar någon roll för att man som musklärare måste anpassa sig hela tiden ändå. Speciellt idag när klassrummet är flerspråkigt. När det idag finns begrepp som är nästan omöjliga att lära ut på svenska

vilket kräver att sångläraren måste kunna säga på andra sätt. Chris menar att sångläraren måste kunna kalla begreppen lite olika för att eleven ska förstå.

Toni ser inget problem med att det finns många varierande begrepp men tycker däremot att det är vissa saker som sångläraren inte ska röra ihop eller variera. Med det menar Toni:

.. det kommer tjejer och säger: amen då måste jag sjunga falsett. Näe. Du har ingen falsett, tjejrösten har ingen falsett det kallas i så fall för huvudklang eller huvudröst när du ska sjunga däruppe eller huvudregister. Men falsett det är killar som använder sin ljusa röst efter målbrottet. [...] Så i dom lägena kan jag tycka att det är kan bli problem för att om man inte pratar samma språk i grundläggande termer då skulle det kunna bli en dels kommunikationsmiss och sedan skulle det också kunna bli ganska rörigt för eleven.

På det stora hela är det inget jättestor problem upplever Toni, men grundläggande saker i sångteknik och register ska vara ganska lika anser Toni.

Charlie beskriver att Charlie störde sig ganska mycket själv när Charlie var student för att Charlie ville lära sig vad som var rätt och ville förstå. Nu tycker Charlie att det kvittar. Charlie berättar att idag som sånglärare arbetas det hela tiden kring medvetande lärare till elev om vad begreppen betyder. Så Charlie är van vid att alla begrepp har olika innebörd. Charlie kan säga att i Daniel Zangger Borchs skola heter det falsett medan det i Estilltekniken heter falsetto som kan betyda något helt annat. Charlie menar att det bör pratas mer om vad begreppen betyder än att bara använda begreppet.

4.2.3 Problematik med terminologin

Angående om lärarna ser någon problematik med sångens terminologi så ger sånglärarna olika slutsatser.

Love menar problematiken också är lösningen då sånglärare måste kunna hitta nycklar till de olika människorna, att människor fungerar olika. Love lägger till ”man kan väl försöka forma folk i en och samma form men jag vet inte vad det skulle tjäna till egentligen.” Sam upplever en problematik när man som sånglärare tror att det pratas om samma sak när det egentligen inte gör det, att man som sånglärare har olika ord för samma sak. Chris beskriver en problematik om i sångundervisningen snöas in på något begrepp och eleven låser sig fast vid begreppet utan att förstå vad begreppet betyder. Toni tycker att både sånglärare och elev borde prata samma språk. Att begrepp ibland kan

moderniseras genom det globala, vilket sångläraren får anpassa sig efter och som kan bli till en fördel i längden. Charlie lägger stor vikt på att sångelev och sångpedagog måste prata med varandra om vad som menas. Förstår inte elev och sångpedagog varandra så blir det ett problem. Charlie fortsätter ”men pratar man om vad begreppet innebär så är det lugnt.”

4.2.4 Begrepp utan otydligheter

Angående om det finns någon term eller begrepp där det inte råder några otydligheter har sånglärarna svarat på detta sätt.

Love beskriver termen glottis som ett exempel där det förhoppningsvis inte råder så mycket otydligheter och knytor på stämbanden, ”de är väl ganska allmängiltiga” menar Love. Sam nämner termerna omfång, dynamik och klang som termer som sånglärare är ganska överens om. Sedan tillägger Sam en önskan om ”vi måste lyssna tillsammans och prata tillsammans och se om man är överens, det kan faktiskt vara så att man måste träna sitt öra mer och det gör man gärna ihop med andra”. Chris nämner termer som bröströst och falsett som tydliga begrepp.

Toni har inte fört någon reflektion över detta och menar att många begrepp är tydliga, eftersom Toni inte har reflekterat över det ”så det är nog ganska glasklart.” Speciellt när det gäller sångteknik då pratar sånglärare ganska likvärdigt. Sedan menar Toni att det kanske är annorlunda på andra platser med andra sånglärare, men med sina kollegor anser Toni att de pratar om samma saker. Toni har även en arbetskollega som har erfarenhet av sångundervisning som Toni kan vända sig till om det dyker upp några frågor.

Charlie menar att anatomins namn är tydliga begrepp. Där råder ingen förvirring eftersom sånglärare använder sig av det vedertagna medicinska orden. Sammansättningar av medicinska begrepp kan också vara självklara som bukmuskulatur, in- och utandningsmuskulatur beskriver Charlie. Även ordet skarv vet alla sånglärare vad det är och hur det låter, även om det i de olika teknikerna förklaras, värderas och hanteras på olika sätt avslutar Charlie.

4.2.5 Val av begrepp

När sånglärarna motiverar varför de använder de begrepp som de gör beskriver de det på detta sätt.

Love menar att det har med sina upplevelser och vad som fungerar att göra. Att sångläraren måste utgå ifrån sig själv och pröva det i praktiken. Om det inte fungerar måste Love omformulera för eleven. Love menar att om inte eleven förstår vad eleven ska göra så har Love förmodligen förklarat på fel sätt. ”Det behöver nödvändigtvis inte vara så att eleven är inkapabel eller oförmögen till det som ska göras utan det kan vara så att jag har förklarat på fel sätt, detta kan hända ofta” menar Love.

Sam menar att mycket kommer ifrån hur Sam är skolad. Trots det är det mycket som Sam ifrågasatt och kommer fortsätta ifrågasätta. Sam menar att det är med ord förståelse skapas och med ord läraren undervisar, men att det är hur sångläraren säger något som spelar stor roll. Sam nämner en sådan sak som stödet: ”många gånger säger man stöd men kanske hade varit bättre att inte säga det, för vad vet eleven vad jag menar med det.” Eftersom stödet kan vara svåröklarat menar Sam.

Chris beskriver att ibland krävs det att sångläraren sätter ord på vissa saker, samtidigt som sångläraren inte kan stå och förklara exakt varje gång. Chris utvecklar att det finns ämnesord som måste förstås av både lärare och elev. Sedan finns det även vissa begrepp som blir mer diffusa för en del elever och då får sångläraren ändra det. Chris tror ändå att det är viktigt med ord på saker, på detta sätt sparas det tid också.

Toni menar att många begrepp som Toni använder är begrepp som Toni själv fått lära sig under tiden som elev. Toni uppskattar att 80-90% av de begrepp Toni lärt sig är från sångpedagoger. Detta menar Toni har fungerat så då borde det kunna fungera för någon annan även om det inte är säkert att det gör det anser Toni. Toni menar att genom ha blivit klassiskt skolad så har Toni blivit skolad att vissa saker heter på ett visst sätt.

Charlie beskriver att vissa kurser som Charlie lär ut är marknadsförda enligt vissa modeller och då använder Charlie de begreppen eller tekniken som skolan lär ut. Charlie är tydlig med att när Charlie lär ut en viss skola till någon som är skolad i någon annan

skola så visar och förklarar Charlie skillnaderna eller likheterna mellan skolorna så medvetenhet skapas.

4.2.6 Användandet av olika begrepp i olika genrer

Sam menar att begrepp som till exempel balans i kroppen, flöde, förankring, textning går att använda i alla genrer. Men begrepp som till exempel twang, belting och overdrive inte lämpar sig i alla genrer. Chris, Toni och Charlie tycker att begreppen de använder i sin undervisning går att användas i alla genrer där Toni tycker att det är grundtekniken som är den viktiga. Däremot så menar Charlie att: ”Jag måste veta när jag sjunger min Mozart, att det är inte läge att använda en dist. Eller jag kan inte sjunga en poplåt med lågt struphuvud. Det blir inte bra.“

4.2.7 Inverkan på sångpedagogik

När det gäller huruvida sångens terminologi inverkar på sånglärarnas pedagogik för att lära ut sång svarar sånglärarna olika.

Love skapar sin egen undervisning som påverkar både Love och eleverna hur Love använder sig av terminologin. Love menar att som sånglärare måste Love variera sin undervisning och upplever inte att det finns någon kristallklar terminologi. Love lägger till ”Jag tror inte det finns den här perfekta sångskolan där alla förstår allting.”

Sam tycker pedagogiken påverkas av terminologin eftersom det är med ord Sam undervisar mycket. Sedan är det även användbart i undervisningen att lyssna och härma som kan bli ordlöst när det handlar om rörelser. Sam lägger till att sångläraren bör ifrågasätta sin terminologi mer och skaffa sig fler svar.

Chris beskriver att det är en möjlighet att kunna komma åt olika saker på olika sätt. Att sångläraren ska kunna hitta olika knappar att trycka på samtidigt som det är nödvändigt att ha med vissa begrepp och kunna använda dem. Om det är något begrepp som skulle kännas svårt eller begränsa Chris så väljer Chris att sortera bort det, det är inget som Chris måste beröra i så fall. Att vara sånglärare handlar om att vara otroligt flexibel.

Toni menar att begreppen påverkar inte hur Toni lär ut, men att begreppen är en viktig del av utlärningen. Att det används ett musikaliskt språk då det kan finnas elever som vill specialisera sig på sång och att det då är viktigt med rätt begrepp.

Charlie menar att terminologin inte inverkar på pedagogiken, men samtidigt så påverkar medvetenheten om kunskapsförvirringen Charlies pedagogik för att Charlie som ”makthavare” ska ta ansvar för att alla i rummet befinner sig i samma begreppsvärld.

4.3 Förslag till förbättringar inom sångens terminologi

När det gäller huruvida sånglärarna resonerar kring förslag på förbättringar inom sångens terminologi så ser sånglärarna olika saker som kan förbättras.

Love menar att arbetar Love med en sångare under en längre period så skapas det en individuell fungerande terminologi som används som Love tror krävs eftersom sång är individuell undervisning. Love lägger stor vikt på kreativitet och flexibilitet som viktiga faktorer för en lyckad sångundervisning, detta är något som kommer av erfarenhet i yrket anser Love.

Sam hade velat se mer forskning på ämnet och att sångläraren är specifik när det gäller begrepp i undervisningen. Där en viktig faktor är att eleverna inte alltid frågar när de inte förstår, vilket kan vara enkelt att anta som lärare tillägger Sam. Anledningen bakom kan vara att eleven antingen inte vågar, eller orkar som Sam känner igen från sig själv. Sam ser därför att sångläraren bör söka feedback från eleven mer och ställa frågor som ”kan du förklara detta med dina ord? Hur tänker du när jag säger såhär.” Sam menar att det lätt händer att som sånglärare nämna begrepp som är luddiga för eleven som till och med ibland kan vara luddiga för sånglärare.

Chris skulle behöva förnya sig lite mer, att det nuförtiden kommer nya sångtekniker som inte Chris behärskar eller behandlat. Chris nämner wailande som ett exempel som Chris förstår men har begränsad kunskap om. Att i sådana fall lära sig mer om sådana begrepp om man som sånglärare ska lära ut begreppen. Chris tycker det är viktigt att sångläraren inte fastnar i det gamla att det är lätt hänt. Chris menar att ”vissa sånglärare har lätt att göra det.”

Toni menar att vissa begrepp ska vara likvärdiga så att sångläraren lär ut samma saker till eleverna. Annars så anser Toni att det inte handlar om begreppen egentligen, utan det handlar om hur eleverna lär sig sjunga, sångteknik och hållning.

Charlie har pratat med andra om terminologi i 30 år och vet inte om det hjälper eller behövs. Charlie exemplificerar ordlistor med förklaringar som tillgängliga verktyg men att sånglärare fortfarande måste ha kunskap själv. Sångläraren bör även kunna visa både ljudligt och hur det känns i kroppen. Charlie menar att orden i sig inte är så viktiga utan det viktiga är att kommunikationen mellan elev och lärare fungerar.

4.4 Sammanfattning av resultat

När sånglärarna pratar om stödet är vissa sånglärare införstådda med att det är ett svårt ord att förklara på rak arm. Stödet kan även vara svårt att förklara för eleven då eleven kan tolka det som något statiskt och inte som ett arbete vilket stödet ska enligt sånglärarna. Samtliga sånglärare tycker att stödet är något viktigt som bör behandlas inom sångundervisningen där syftet är att sångeleven bättre ska kunna kontrollera sin sångröst. Sånglärarna är inte helt eniga i huruvida man bäst bemöter begreppsproblematiken då vissa önskar att alla sånglärare bör säga samma ord åt samma sak. Samtidigt som vissa sånglärare menar att sång- och röstutveckling utvecklas bäst när man som pedagog har flera möjligheter att komma åt något sångtekniskt problem som görs enklast med att testa nya ord och formler. Kommunikationen mellan elev och lärare är något alla sånglärare menar är viktigt. Med kommunikation innefattas att kunna anpassa undervisningen efter elev och att lärare och elev förstår varandra, det gäller även orden som används i undervisningen. Att orden betyder samma sak för läraren som för eleven. Kommunikation kan även vara att visa med rörelser och uttrycka känslor hur sång och sångteknik kan utföras.

5. Diskussion

I kapitlet följer en diskussion som sätter resultatet i ljuset av tidigare forskning och de olika sångskolorna. Kapitlet inkluderar även analys av hur resultat tolkas. Diskussionskapitlet har delats upp i fyra kategorier: *Alternativa sångskolor*, *Den existerande varierade terminologin*, *Den individuella sångpedagogen* och *Den bakomliggande orsaken*. Kapitlet avslutas med slutsats och förslag på framtida forskning på området sångterminologi.

5.1 Alternativa sångskolor

När det gäller de olika skolorna som sånglärarna kommit i kontakt med nämns tre av de fyra som tas upp i bakgrunden för uppsatsen; Estill (2005), Kompletta sångteknik (Sadolin, 2009) och Stora sångguiden (Zangger Borch, 2005) känns igen av sånglärarna. Vissa av sånglärarna har i olika nivåer utbildat sig i någon av de olika sångskolorna och det leder till frågan: hur påverkar de dem i arbetet med eleverna? Ingen av sånglärarna har entydigt valt att praktisera material enbart från en utav sångskolorna utan lärarna har istället med omsorg använt sig av det som fungerat i undervisningen från materialet sångskolorna presenterar. Det främsta syftet när sånglärarna valt att bruka nya termer är för att beskriva saker för eleven på ett nytt sätt. Detta kan liknas vid det Åberg (2008) anser, att språket inte är ett resultat utan ett hjälpmedel för att nå dit, att det inte spelar någon roll om orden byts ut så länge studenten utvecklas (s. 45). Det menar sånglärarna i sin syn på sångläraren att den ska utveckla eleven och hur eleven tar sig dit är olika för varje elev.

5.2 Den existerande varierade terminologin

Samtliga sånglärare upplever att det existerar en varierad terminologi där vissa sånglärare upplever situationen olika problematiskt. Vissa sånglärare beskriver den aktuella situationen som gynnsam då sångundervisning och dess termer inte alltid går att förklara med ett ord utan att sångläraren måste jobba kring vissa begrepp för att eleven ska förstå. Detta kan liknas vid det Åberg (2008) beskriver om hur framgångsrika sånglärare har utvecklat ett sätt att använda bildspråk och metaforer för att komma åt instrumentet rösten som ibland kan vara svår att ta på (s. 34). Ett exempel på varför det är så varierat idag kan vara på grund av att forskare inte beforskat ämnet. Till exempel begreppet ”stöd”, Hoch och Sandage (2017) menar att forskare har hittills inte kommit överrens om begreppet (s. 647-648). Detta är ett exempel på hur det ser ut idag och begrepp som stöd kanske bör

behandlas av forskare om sångterminologin ska få sitt konsensus någon gång i framtiden. Det visar resultatet tydligt hur intervjuerna med sånglärarna angående termen stöd, trots att samtliga hade kännedom om begreppet så var det inte alltid så enkelt att förklara på ett enkelt sätt.

När sånglärarna blickar framåt rörande sångterminologin lägger sånglärarna tyngd på: flexibilitet, kreativitet, att vara specifik, att förnya sig, likvärdighet i begreppen, kommunikation både med elever och andra sånglärare, kunna visa själv. Även ny forskning på sångterminologiområdet kan vara på sin plats enligt vissa av sånglärarna. Precis som Hoch och Sandage (2017, s. 647) och Zangger Borch (2008, s. 32-33) föreslår, att det behövs en terminologi som som kan förstås och brukas av sånglärare. Dock så är det inget akut problem som sånglärarna upplever hämmar dem i sin undervisning just nu utan mer om en önskan efter en större likvärdighet och konsensus inom området. Ingen av sånglärarna beskriver en tydlig parallell till det Naseth (2012) anser hur de själva kommit i kontakt med olika sånglärare som använder sig av varierande terminologi och sångteknik (s. 39). En anledning kan vara att sånglärarna nu själva är sånglärare och ser det på ett annat sätt efter erfarenhet inom yrket där sånglärarna anser att det inte alltid bara finns en väg att gå när det gäller att ta itu med ett begrepp.

5.3 Den individuella sångläraren

Alla sånglärare väljer att bruka en terminologi som först och främst är till för att eleven ska förstå, vilket är önskvärt. De lägger även stor vikt på kemi mellan elev och sångpedagog som något viktigt. Åberg (2008) menar att det skapas ett språk mellan elev och lärare som blir specifikt för just den elev-läro-situationen (s. 37). Det är ett faktum som framkommer tydligt av sånglärarna att varje elev är unik och att det inte hittills finns en entydig terminologi som fungerar på alla elever utan att man som lärare ibland måste byta ut ord mot andra ord eller ibland visa med rörelser. Detta kan vara en anledning till varför det existerar en varierad terminologi inom just ämnet sång där sångläraren måste vara individuell i sångundervisning.

5.4 Den bakomliggande orsaken

Samtliga sånglärare är någon gång under intervjun inne på att de språk de använder idag kommer från tiden när de själva har varit sångelever till sånglärare. Nix (2013) menar att

sångelever tar med sig det språk som sångläraren använder när de själva varit elever (s. 44). Det blir en konsekvens av när sångeleverna själva blivit sånglärare så kommer de bruka de begrepp och termer som de själva blivit lärda, vilket sånglärarna beskriver i intervjuerna. På så sätt går det att tolka att valet av begrepp och termer blir olika för varje utbildad sånglärare. Detta kan givetvis bli både gynnsamt och problematiskt för eleven som blir lärd av sångläraren. Sångläraren kommer främst använda termer och begrepp som sångläraren själv förstår och har en god erfarenhet av vilket skapar en större chans för en bättre pedagogik. Däremot så skapar detta precis den beskrivning av terminologin som sånglärarna anger där alla sånglärare blir lärda att använda olika termer till olika grad. Därav kan en avsaknad av konsensus skapas bland sånglärarna som sedan kan påverka eleverna.

Sånglärarna upplever att begreppen de lärt sig inte främst kommer från deras utbildning på högskola utan från tiden när de själva var elever hos sånglärare. Naseth (2012) beskriver faran med detta där läraren bedriver en praktik som grundar sig i det som läraren själv lärt sig som sångelev (s. 49). Dock så framkommer det tydligt att samtliga sånglärare anser att deras främsta syfte är att finnas till för elevens bästa vilket är gynnsamt för eleven vilket även Naseth (2012) tar upp där läraren ska tydliggöra syftet och sätta elevens utveckling främst (s. 49).

Som nyexaminerad sånglärare är det svårare att ha koll på alla begrepp och det är något som kommer med erfarenhet, vilket kan kännas igen inom andra branscher och yrken. Det finns en förståelse för att sångläraren inte innehar kunskap om alla möjliga begrepp som nyexaminerad, men samtidigt så kan detta möjligtvis vara en anledning till osäkerheten som kan avläsas i vissa sånglärares svar.

5.5 Slutsats

Diskussionen visar på en varierad syn på terminologin där vissa sånglärare gör den varierade terminologin till en fördel för att bedriva undervisning och nå fram till eleven som kanske inte gått med en enhetlig terminologi. Samtidigt som det i vissa fall önskas en större enhetlighet bland termerna så att sånglärare kan ge erbjuda samma ord till eleverna. Alternativa skolor finns att använda och sånglärarna väljer att använda sådana skolor till sin fördel när de upplever att materialet kan komma till användning. Varje sånglärare måste arbeta individuellt med eleverna där alla elever är unika och måste

därför ibland ta till andra ord och medel för att nå ett resultat. Anledningen till varför den varierade terminologin skapas är för att det idag inte finns något konsensus om begrepp, sånglärarna tar med sig begrepp och termer från tidigare erfarenheter i livet där de själva varit elever eller studenter. Som blivande sånglärare går det att konstatera att det finns ingen enad bild bland sånglärarna angående terminologin. Istället blir sångundervisningen personlig där sångläraren främst ska finnas till hands för elevens bästa möjliga utveckling.

5.6 Förslag till vidare forskning

Undersökningen har främst sett till hur sånglärare ser på sångens terminologi. Ett förslag till framtida forskning kan vara att undersöka sångelever med erfarenhet av flera sånglärare, om och hur sångeleverna erfarit sångundervisningens terminologi. Resultat från en sådan studie skulle kunna utökas med kompletterande intervjuer av elevernas sånglärare för att få en ännu bättre förståelse över hur det ser ut i sångundervisningen idag. Genom att göra den undersökningen kan det vara möjligt att se samband och skiljaktigheter hur sångens terminologi inverkar på dels elevens utveckling, dels sånglärares sångundervisning.

6. Referenser

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. (2., [utök. och aktualiserade] uppl.) Stockholm: Liber.

Estill, Jo (2005). *Estill Voice Training Level One: Figures for Voice Control Workbook*. Estill Voice Training Systems International, LLC

Hoch, Matthew & Sandage, Mary J. (2017). Working Toward a Common Vocabulary: Reconciling the Terminology of Teachers of Singing, Voice Scientists, and Speech-Language Pathologists. *Journal of Voice*, 31(6), 647-648. Hämtad 2019-01-11 från <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0892199716304982>

Murry, Thomas, Benninger, Michael S. & Johns, Michael M. (2015). *The Performer's Voice, Second Edition [Elektronisk resurs]*. Plural Publishing.

Naseth, Andrew (2012). On the Voice: Constructing the Voice: Present and Future Considerations of Vocal Pedagogy. *The Choral Journal*, 53(2), 39-49. Hämtad 2019-01-11 från <https://www.jstor.org/stable/23560897>

Nationalencyklopedin (2018a). *terminologi*. Hämtad 2018-10-04 från <https://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/terminologi>

Nationalencyklopedin (2018b). *terminologi*. Hämtad 2018-10-04 från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/terminologi>

Nix, John (2013). "You want me to do what?": Twenty-First-Century Voice Pedagogy Encounters Pedagogical Fundamentalism. *The Choral Journal*, 53(10), 43-51. Hämtad 2019-01-11 från <http://www.jstor.org/stable/43051711>

Sadolin, Cathrine (2009). *Komplett sångteknik*. (2. utg., 1. uppl.) København: Shout Publishing.

Skolverket (2011). *Ämne – Musik*. Hämtad 2018-11-01 från <https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/laroplan-program-och-amnen->

i-

gymnasieskolan/gymnasieprogrammen/amne?url=1530314731%2Fsyllabuscw%2Fjsp%2Fsubject.htm%3FsubjectCode%3DMUS%26lang%3D%26tos%3Dgy&sv.url=12.5df ee44715d35a5cdfa92a3

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Zangger Borch, Daniel. (2005). *Stora sångguiden: vägen till din ultimata sångröst*. (1. uppl.) Danderyd: Notfabriken.

Zangger Borch, Daniel (2008). *Sång inom populärmusikgenrer: konstnärliga, fysiologiska och pedagogiska aspekter*. Diss. Luleå: Univ., 2008. Piteå.

Åberg, Sven (2008). *Spelrum: om paradoxer och överenskommelser i musikhögskolelärares praktik*. Diss. Stockholm : Kungliga Tekniska högskolan, 2008. Stockholm.

Bilagor

Bilaga A: Mail till lärare

Hej X!

Jag heter Viktor Lundin och läser just nu 7:e terminen på Linnéuniversitetet där jag läser till Ämneslärare Musik för gymnasiet. Just nu skriver jag ett självständigt arbete där jag undersöker om det finns möjligheter eller hinder med sångens varierande terminologi med dess olika skolor och hur det påverkar arbetet i klassrummet.

Jag har därför inriktat mig på att göra en intervju per person med ett fåtal musiklärare där jag vill ställa några frågor/frågeställningar. Intervjuerna kommer att spelas in ljudligt på min mobil där jag i efterhand kommer transkribera och sammanställa resultatet i form av samband och olikheter kring ämnet. Materialet som spelas in kommer endast jag ha tillgång till och kommer raderas efter undersökningens publicering.

Du kommer även få en förhandstitt på undersökningen innan publikation vid behov ifall så önskas.

Därför undrar jag om det finns möjlighet för mig att göra en kort intervju med dig angående detta ämne?

Jag kommer att arbeta under Vetenskapsrådets forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning vilket innebär att ditt deltagande är frivilligt och du är frivillig att hoppa av om du så önskar.

Alla som deltar kommer även vara anonyma och få fiktiva namn för att undvika att någons identitet blir röjd.

Jag har tillgång till bil så jag kan förslagsvis komma till din arbetsplats och göra intervjun som beräknas ta ca. 15 minuter.

När? Helst vecka 44 från och med onsdagen 31/10 och så snart som möjligt.

Med vänliga hälsningar Viktor Lundin, studerande på Linnéuniversitetet i Växjö

Telefon: xxx-xxxxxxx

Bilaga B: Intervjumall 1

- Berätta om din erfarenhet av att lära ut sång.
- Har du kommit i kontakt med någon speciell skola som lär ut sång?
- Har du några exempel på obekanta termer du kommit i kontakt med under din tidigare utbildning eller med dina elever?
- Hur ser du på termen ”stöd”?
- Har du någon gång kommit i kontakt med någon som använder en annan terminologi än din egen? Antingen som musiklejare eller som tidigare elev?
- Hur ser du på den varierande terminologin inom ämnet sång?
- Upplever du att det finns en problematik med sångens terminologi?
- Varför väljer du att använda de termer inom sång som du gör?
- Har du någon gång kommit i kontakt med termer inom sång som känns otydliga?
- Har du något exempel på någon term där det inte råder några otydligheter?
- Är sångens terminologi något som påverkar din pedagogik för att lära ut sång?
- Har du några förslag på förbättringar inom sångterminologin som kan göra ditt arbete med eleverna bättre?

Bilaga C: Intervjumall 2

Frågor till intervjuer

- Berätta om din musikaliska erfarenhet
- Berätta om din erfarenhet av sångundervisning
- Har du kommit i kontakt med någon speciell skola som lär ut sång?
- Hur ser du på begreppet ”stöd”? Förklara hur du ser på begreppet.
- Har du någon gång kommit i kontakt med någon som använder andra begrepp än de begrepp du använder? Antingen som musiklärare eller som tidigare elev?
- Har du några exempel på obekanta begrepp du kommit i kontakt med under din tidigare utbildning eller med dina elever? Ge exempel, utveckla
- Hur ser du på de att det finns varierande begrepp inom ämnet sång? Utveckla
- Upplever du att det finns en problematik med sångens olika begrepp? Ge exempel
- Har du någon gång kommit i kontakt med begrepp inom sång som känns otydliga? Ge exempel, förklara!
- Har du något exempel på något begrepp där det inte råder några otydligheter? Ge exempel, förklara begreppet.
- Varför väljer du att använda de begrepp inom sång som du gör? Motivera
- Kan begreppen du använder i din undervisning användas i alla musikgenrer? Ge exempel
- Finns det begrepp du lärt dig under utbildningen som fungerar och används? Ge exempel
- Har du funnit nya begrepp under din tid du arbetat som sånglärare? Var då?
- De begrepp du har fått lära dig under din tidigare utbildning anser du att det räcker för att kunna undervisa? Utveckla!
- Är sångens olika begrepp något som påverkar din pedagogik för att lära ut sång? Hur?
- Har du några förslag på förbättringar kring begreppsfrågan inom sång som kan göra ditt arbete med eleverna bättre? Ge exempel

Tack för att du tog dig tid att svara på mina frågor!

Bilaga D:

Kompletterande frågor via mail

Hej X. Tack för du tog dig tid för en intervju sist vi sågs. Nu är det så att det har kommit upp lite följdfrågor som jag skulle vilja ha svar på. Dessa skulle egentligen ha ställts under intervjun.

Har du möjlighet att svara på dessa frågor? Det räcker att svara via mail. Det hade gjort mig jättetacksam.

När du svarar på dessa frågor så behöver du ingen lång betänketid utan tänk att det är som en intervju, du svarar direkt vad som dyker upp.

Med vänliga hälsningar Viktor Lundin

Frågorna:

1. Berätta om din musikaliska erfarenhet (Kortfattat)
2. Berätta om din erfarenhet av sångundervisning (Kortfattat)
3. Kan begreppen du använder i din undervisning användas i alla musikgenrer? Ge exempel
4. Finns det begrepp du lärt dig under utbildningen som fungerar och används? Ge exempel
5. Har du funnit nya begrepp under din tid du arbetat som sånglärare?
6. De begrepp du har fått lära dig under din tidigare utbildning anser du att det räcker för att kunna undervisa? Utveckla!